

HASTA VE AİLESİNİN EĞİTİMİ PROSEDÜRÜ

Doküman No:	İlk Yayın Tarihi:	Revizyon Tarihi:	Revizyon No:	Toplam Sayfa Sayısı:
BHK_P_22	02.01.2023	-	-	6

REVİZYON DURUMU

“Revizyon Tarihi”

“Açıklama”

“Revizyon No”

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
Başhekimlik	Kalite Koordinatörü	Hastaneler Yönetim Kurulu Başkanı

HASTA VE AİLESİNİN EĞİTİMİ PROSEDÜRÜ

Doküman No:	İlk Yayın Tarihi:	Revizyon Tarihi:	Revizyon No:	Toplam Sayfa Sayısı:
BHK_P_22	02.01.2023	-	-	6

- AMAÇ:** Hastanelerde hizmet alan tüm hasta ve hasta yakınlarının aldıkları hizmetten en üst düzeyde yararlanabilmeleri ve üzerlerine düşen sorumluluğu yerine getirebilmeleri için algılama becerilerinin tespit edilmesi ve bu doğrultuda verilecek eğitimlerinin (tedavi, bakım, riskler, evde bakım vs.) organize edilmesinde izlenecek yolları belirlemek.
- KAPSAM:** Hasta ve ailesi eğitimine yönelik faaliyetleri kapsamaktadır.
- KISALTMALAR:** -
- TANIMLAR:** -
- SORUMLULAR:** Tüm doktor, hemşire, diyetisyen, tıbbi teknisyenler, fizyoterapist, hasta ilişkileri ve hasta danışmanlarını kapsamaktadır. Hasta eğitimine katılan tüm personel, hasta ve yakınlarının eğitimi hakkında “**Oryantasyon Prosedürü**” kapsamında bilgilendirilirler ve klinik adaptasyon sürecinde ve temel hemşirelik programında eğitilirler.
- FAALİYET AKIŞI**
 - Hastanede eğitim faaliyetlerinin koordinasyonundan sorumlu olarak “Eğitim Komitesi” kurulmuştur. Eğitim Komitesi hasta popülasyonunu ve hastanenin hizmet verdiği alanları dikkate alarak planlamalar yapar ve aksiyonlar alır. Eğitim konularının güncellenmesi sürecinde Değerlendirme Ve Bakım Komitesi ile diğer ilgili komitelerle iş birliğinde bulunur.
 - Hastaneden hizmet alan her hasta hastalığı, tedavisi ve bakımı, hastane ücretleri ve evde bakımı konusunda bilgilendirilir. Hasta eğer Türkçe bilmiyor ise “Yabancı Dil Tespit Kartı” ile hangi dili anladığı öğrenilir, tercüman sağlanarak bilgilendirilmeler yapılır.
 - Hizmet alan her hasta yatışı sırasında yapılacak girişimsel tetkikler, bunların riskleri, planlanan tedavi ve olası riskleri, hastanın tedavisi yerine uygulanabilecek başka tedavi yöntemleri konusunda doktoru tarafından bilgilendirilir. Bakım süreci ve bakıma katılma konusunda hasta ve yakınlarını cesaretlendirilir. Yapılacak tüm işlemlerin maliyeti konusunda hastaya işlemler yapılmadan önce bilgi verilir. Bu bilgileri aldığına ve tedaviyi kabul ettiğine dair, ilgili bilgilendirilmiş onam formunu ve “Hastaneye Kabul Onam Formu” nu imzalar.
 - Hasta, Hasta Hakları ve Sorumlulukları konusunda bilgilendirilir ve kendisine ilgili kitapçık verilir.
 - Hasta odasına/yatağına kabul edilirken hemşire, öncelikle hastaya/ yakınlarına kendini tanıtır ve hasta değerlendirme formlarındaki çevreye oryantasyon bölümüne göre odası tanıtılır. Hasta yatağı, hemşire çağrı sistemi kullanımı, yangın çıkışı vs. hastaya öğretilir.
 - “Sağlıklı Kalmak ve Düşmeleri Önlemek Sizin Elinizde” broşürü tüm yatan hastalara verilir. Düşmeleri önlemek için hasta ve ailesine eğitim verilir.
 - Yetişkin hastalara, yenidoğan ve çocuk hastalarda ise yetişkin hasta yakınlarına sigarayı bırakma tavsiye eğitimi verilmektedir. Sigarayı bırakma ile ilgili broşür verilmektedir. Hasta ve Ailesi Eğitim Formuna kayıt edilmektedir.
 - Yetişkin hastalara, yenidoğan ve çocuk hastalarda ise yetişkin hasta yakınlarına el hijyeni verilmektedir. “Hasta ve Ailesi Eğitim Formu” na kayıt edilmektedir.
 - Hasta hastaneye yattığı sırada/günübirlik yatış için geldiğinde/ayaktan tedavi ya da tetkik için

HASTA VE AİLESİNİN EĞİTİMİ PROSEDÜRÜ

Doküman No:	İlk Yayın Tarihi:	Revizyon Tarihi:	Revizyon No:	Toplam Sayfa Sayısı:
BHK_P_22	02.01.2023	-	-	6

geldiğinde değerlendirme formlarına göre yapılan tanılamasında hastanın eğitim ihtiyaçları belirlenir ve “Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu” na kaydedilir. Hastanın ihtiyacına göre eğitimi planlanırken hasta/yakını da bu planında yer alır. Hastanın eğitimi, plana göre sürdürülür.

- 6.10.** Hastanın eğitimini engelleyecek öğrenme yeteneği, kültürel ve bölgesel farklılıklar, duygusal engeller, fiziksel ve mental kısıtlılıklar, dil sorunu ve hastalığına yönelik bilgi durumu göz önüne alınarak eğitim yöntemleri hasta ve ailesinin anlayacağı dilde ve formatta verilir.
- 6.11.** Hastanın tedavi ve bakım ihtiyaçları, günlük vizitlerde, vardiya değişimlerinde tekrar gözden geçirilerek değerlendirilir. Yeni eğitim ihtiyaçları tespit edilirse “Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu” na notlar alanına kayıt edilir, eğitim ihtiyacını karşılamak için planlama yapılır.
- 6.12.** Hasta hastanede kaldığı süre içinde kendisine uygulanan her işlem ve komplikasyonlar, hastalığın seyri konusunda bilgilendirilir, bu bilgilendirmeler “Hasta ve Ailesi Eğitimi Formları” kayıt edilir ve sonuçları değerlendirilir. Hasta/yakınına gerekli görüldüğünde eğitimler tekrarlanır.
- 6.13.** Ağrısı olan hasta “Ağrı Yönetimi Prosedürü” ne göre değerlendirilir ve ağrı yönetimine katılımı sağlanarak ilgili dokümanlara kaydedilir.
- 6.14.** Hasta antikoagülasyon tedavisi görüyor ise tedavi ile ilgili eğitim doktoru ve diyetisyen tarafından verilir. Hastaya “Oral Antikoagülasyon Tedavisi Bilgilendirme Kitapçığı” verilir.
- 6.15.** Her hastanın eğitimi “Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu” ile takip edilir. Ana başlıklar formda yer alır, alt başlıklar eğitim sırasında ihtiyaca göre belirlenir ve bu forma kaydedilir.
- 6.16.** Özellikle bölüm hastaları için özel hazırlanan “Hasta ve Ailesi Eğitimi Formları” eğitim sırasında kullanılır. Bu bölümler;
- Tüp Bebek
 - Kardiyo Vasküler Cerrahisi
 - Organ Nakli
 - Koroner Yoğun Bakım
 - Medikal Onkoloji
 - Diyaliz
 - Diyabet
 - Yenidoğan/Pediyatri (0-6 ay)
 - Kemik İliği Nakli (Pediyatrik-Erişkin)
- 6.17.** Hasta bölümler arası transfer edildiğinde, bazı eğitimler tekrar verildiği için başlıklar çift oluşturulmuştur. Hasta transfer olduğu serviste verilen eğitim bölümleri tekrar doldurulmaktadır.
- 6.18.** Hasta/ailesi Eğitimlerinin Genel Kapsamı;
- Hastane ve servis hakkında bilgi,
 - Hastalık hakkında bilgi,
 - Enfeksiyon kontrolü ve hijyen hakkında bilgi,
 - El hijyeni eğitimi,
 - Ağrı yönetimi,
 - İlaçlar ve yan etkileri,
 - Yardımcı araçlar, kullanımları, bakım ve taşınması, 3/6
 - Beslenme ve Diyet,
 - Hastalık süreci ve risk faktörleri,

HASTA VE AİLESİNİN EĞİTİMİ PROSEDÜRÜ

Doküman No:	İlk Yayın Tarihi:	Revizyon Tarihi:	Revizyon No:	Toplam Sayfa Sayısı:
BHK_P_22	02.01.2023	-	-	6

- Sigarayı bırakma eğitimi
 - Hareket ve egzersiz,
 - Girişimsel yöntemler,
 - Danışılacak kişi ve kuruluşlar
 - Pansuman ve yara bakımı
 - Evde Bakım ve Rehabilitasyon,
- 6.19.** Hasta/yakını hastaneden ayrılırken bu eğitimleri aldığına dair, hemşire eğitimleri verdiğiğine dair formu imzalar. Bu form hasta dosyasında saklanır.
- 6.20.** Eğitimler sırasında mümkün olduğunca hastanın katılımı sağlanır. Hasta soru sormaya teşvik edilir ve hastanın soruları anlayacağı dilde yanıtlanır. Eğitimler hasta ve yakınlarının değerleri ve öğrenme konusundaki tercihleri dikkate alınarak ve genellikle uygulamalı olarak verilir, bu kapsamda tercih edilen eğitim yöntemleri Hasta ve Ailesi Eğitim Formu “Eğitim Yöntemleri” bölümüne kayıt edilir. Hastanın evde devam edeceği tedaviler hasta hastanede iken kendisine öğretilir ve mümkünse hastanede iken bu uygulamaları kendisinin sürdürmesi sağlanır böylece hasta ve yakınlarının verilen eğitimi anladığı doğrulanmış olur. Hastaya eğitimin hangi metodla verildiği de formda belirtilir.
- 6.21.** Eğer hasta verilen eğitimlere katılabilecek, dinleyecek, öğrenecek ya da kendi başına uygulayabilecek durumda değil ise eğitim hasta yakınlarına verilir.
- 6.22.** Hasta taburcu/transer olurken hastanın hastalığı ile ilgili bilgilendirici broşürler ve evde ihtiyacı olduğunda arayabileceği telefon numaraları kendisine verilir. Hastanın evde kullanacağı ilaçları hastaya anlatılır ve kullanım ile ilgili bilgiler iki nüshalı “Taburculuk Planlama ve Bilgilendirme Formu” na işlenir ve bir nüshası hastaya verilir, diğer nüshası hasta dosyasında saklanır.
- 6.23.** Hastanın fizik tedavisi ile ilgili eğitimleri Fizyoterapist ve Fizik Tedavi Uzmanı, beslenmesi ile ilgili eğitimleri diyetisyen, tedavisi hakkındaki eğitimleri doktoru ve bakımı ile ilgili eğitimleri ise hemşiresi tarafından verilir. “Hasta ve Ailesinin Eğitimi Formu” nda hastanın hangi eğitimleri kimden alacağı belirtilmiştir.
- 6.24.** Hasta ve ailesinin eğitimi kapsamındaki eğitimler Hastanın Primer Hekimi, Bakım Sürecine dahil hemşiresi, diyetisyen, gerekli olduğu durumlarda Fizik Tedavi Uzmanı/Fizyoterapist ve Solunum Fizyoterapisti tarafından verilir.
- 6.23.1.** Hekim Eğitimi: Hizmet alım süreci boyunca hasta/yakını değerlendirilerek eğitim verir, eğitimler sürekli dir. Hastaya yatarak/ayaktan tedavi öncesi hastalığı, oluşabilecek komplikasyonlar ve tedavi süreci ile ilgili bilgi verir. Devam eden süreçlerle ilgili hastayı/yakını sürekli bilgilendirir. Verdiği eğitimler/bilgilendirmeler sonrasında, ilgili onam formlarını ve “Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu” nu imzalar.
Hastayı değerlendirerek gerekli durumlarda diyetisyen/fizyoterapist konsültasyonu ister.
- 6.23.2.** Hemşire Eğitimi: Hizmet alan hastaların eğitim ihtiyaçları ve eğitime engel durumları ilk değerlendirme esnasında tanımlanarak, hemşire değerlendirme formlarında taburculuk alanında tanımlanır.
Bu değerlendirmeler sonucunda uygun yöntemler kullanılarak eğitimler planlanıp verilerek “Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu” na kayıt edilir. Hemşire eğitimleri hasta hizmet aldığı sürece, Hasta/yakını anlayana/uygulayana kadar devam edilir.
- 6.23.3.** Diyetisyen Eğitimi: Hemşire, değerlendirme formu içeriğinde bulunan Beslenme Değerlendirme bölümü üzerinden hastayı değerlendirir ve gerekli durumda diyetisyen

HASTA VE AİLESİNİN EĞİTİMİ PROSEDÜRÜ

Doküman No:	İlk Yayın Tarihi:	Revizyon Tarihi:	Revizyon No:	Toplam Sayfa Sayısı:
BHK_P_22	02.01.2023	-	-	6

çağırılır. Hastanın durumuna (seyri, yaşı, boy/kilo oranı, sosyoekonomik durumu gibi) uygun diyet programı uygulanır. Hasta hastanede yatışı süresinde, diyetisyen tarafından belirlenen sürelerde tekrar değerlendirilir. 72 saatin altında hastanede kalışlarda taburculuk öncesi hasta eğitimlerini tamamlar. Verdiği eğitimleri “Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu” na kayıt ederek imzalar. Hastanın beslenmesinde olmadığı durumlarda beslenme eğitimi hekim/hemşire de verebilir.

6.23.4. Fizyoterapist Eğitimleri: Yatan hastalar hemşirelik değerlendirme formlarında hastanın fonksiyonel ihtiyaçları ve yeterlilikleri açısından değerlendirilir. Daha ileri değerlendirme ve tedavi gerekiyorsa hemşire tarafından hastanın hekimine bilgi verilir.

Ön değerlendirme sonrası hastanın gereksinimleri doğrultusunda Fizik Tedavi/Rehabilitasyon uzmanı yada fizyoterapist tarafından hastanın tedavi planı oluşturulur, dosyasına kayıt edilir. Hasta/yakınına süreç anlatılarak onam alır. Tedavisine başlar, tedavi sırasında hasta/yakınının katılımını da sağlayarak hasta/yakınına eğitim verir. Tedavinin sonlanması aşamasında hasta tekrar değerlendirilerek eğitimleri tamamlanır. “Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu” nda ilgili alan imzalar. Sadece, hasta fonksiyonel değerlendirilmesi sonucu gerekli ise fizyoterapist/FTR uzmanı hastanın multidisipliner tedavi ve eğitimine dahil olur.

6.23.5. Hasta İletişim (Sosyal Uzman) Eğitimleri: Hastanelerimizde hasta iletişim personeli ziyaret ettiği yatan hastaları danışabilecek kişi ve kuruluşlar hakkında bilgilendirir ve bilgilendirme sonunda “Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu” nda ilgili alanı imzalar.

6.25. Hasta diyabet, diyaliz, organ nakli, onkoloji, yenidoğan/pediyatri gibi özellikli bir alandan hizmet alıyor ise sadece ilgili “Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu” kullanılarak eğitim verilir, form hasta dosyasında saklanır.

6.26. Hastanın “Taburculuk planlama ve Bilgilendirme Formu” nda planlanan taburculuk süresini aşan durumlarda da hastaların eğitimleri değerlendirilip tekrarlanmalıdır.

6.27. Hastanın ayaktan tedavi olduğu ünitelerdeki değerlendirme ve takip formlarındaki eğitim içeriği yatarak tedavidekine göre daha kısıtlıdır.

6.28. Hastanın özellikle evde kullanacağı ilaçlar, dozları ve uygulama zamanları, hasta ile belirlenerek “İlaç ve Kontrol Muayene Takip Kartı” na işlenir. Kontrol randevusu verilecek ise tarih ve saat belirlenip “İlaç ve Kontrol Muayene Takip Kartı” na kayıt edilerek kart hastaya/yakınına teslim edilir.

7. İLGİLİ DOKÜMANLAR:

7.1. Oryantasyon Prosedürü

7.2. Hastaneye Kabul Onam Formu

7.3. Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu

- Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu/Tüp Bebek,
- Hasta ve Ailesi Eğitim Formu/Yoğun Bakım (KVC-Koroner-Genel YBU)
- Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu/ Organ Nakli
- Hasta ve Ailesi Eğitim Formu/Onkoloji
- Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu/ Diyaliz
- Hasta ve Ailesi Eğitimi Formu /Diyabet
- Hasta ve Ailesi Eğitim Formu-Doğum ve Yenidoğan
- Hasta ve Ailesi Eğitim Formu/Kemik İliği Nakli (Pediyatrik-Erişkin)
- Hasta ve Ailesi Eğitim Formu/Genel

HASTA VE AİLESİNİN EĞİTİMİ PROSEDÜRÜ

Doküman No:	İlk Yayın Tarihi:	Revizyon Tarihi:	Revizyon No:	Toplam Sayfa Sayısı:
BHK_P_22	02.01.2023	-	-	6

7.4. Ağrı Yönetimi Prosedürü

7.5. Taburculuk planlama ve Bilgilendirme Formu

7.6. Komite El Kitabı

7.7. İlaç ve Kontrol Muayene Takip Kartı

7.8. Yabancı Dil Tespit Kartı